

Пише:
Небојша
Јанковић

Ванкувер, новембра 2007.

**Mother of us all,
place of our birth
Shall we sit aside
and watch the rape of the world ?**

Tracy Chappmann

Кад ЦНН свом планетарном аудиторiju уприличи сторију чије ће смитовање у наставцима трајати неколико дана (а да се не ради ни о О.Ј. Симпсону, ни о платинској старлети која ће гомилом пилула узети свој млади живот), онда можете бити сигурни да се нека голема невоља или тајно спрема или, већ увелико догађа.

За оне који ову серију нису видели (а њих, претпостављам није много) имао бих две вести – добру и, још гору. Добра је за становнике Техерана који (бар засад) немају разлога да траже заклон у подземним склоништима. Лоша је за све остале јер говори о катаклизми која нам свима прети, која је, штавише, већ почела, а коју нисмо у стању да спречимо и зауставимо.

Global Warming, уверава нас репортер и водитељ господин Андерсон (а асистира му medical analyst Sanxhej Gupta) прети да постане куга и колера савременог света. Ледени покривач са полова се топи, ниво мора и океана већ видљиво расте, вода у морима је све топлија и угрожава бројне биљне и животињске врсте, емисија такзованих зелених гасова обавија нашу планету као отровни облак, киселе кише и (дрвосече) постепено претварају прашуме Амазона у блатњаву ледину, а све бројнији људски род (у Индији и Кини, пре свега) практично изједо све што мрда.

Да скратим; црно нам се пише. Па да се онда и ја уозбиљим.

Екологија као политика

Дакле, шалу на страну. Вишесатна серија коју је на свих пет континената направио Андерсон Купер у техничком и документарном смислу свакако је нешто најбоље што се на CNN-у могло видети последњих година. Дијагноза је ту, а ту је и политика. И то на начин кога се не би постидели ни много објективнији медији од CNN-а.

Основна дијагноза је да смо за судбину света сви одговорни али да су најодговорнији они најбројнији или најмоћнији који, руку на срце, и јесу главни загађивачи. И ту се нема шта додати.

На нивоу дијагностике све је дакле, у реду, мада је унутрашња (америчка) политизација прилично видљива. Јер, Америка се креће усусрет председничким изборима, а CNN је и иначе наклоњен демократском табору и његовом кандидату (или се каже: кандидаткињи?!). Сама серија је направљена трагом већ чувеног филма на исту тему чији је аутор, бивши потпредседник и демократски председнички кандидат Ал Гор.

Као и Ал Гор филм и ова документарна серија најбриљантнија је у заиста спретном коришћењу слике и статистике којима се проблем поставља на право место. Невоље, међутим, почињу не само у тренутку кад треба прописати тера-

ЗЕЛЕНО, ВОЛИМ ТЕ СИВО ...

пију, за коју се сви слажу да би морала бити и дуготрајна и комплексна, већ и у трагању за стварним политичким и економским генераторима који већ деценијама раде на нечему што нам се у поодмаклој фази већ чини као неизбежна катастрофа.

Није ми намера да колеге из CNN-а оптужим за професионално непоштење јер су посао одрадили најбоље што су могли. Али, про-

ком затварања и продаје топионице челика.

Раднички савет који се налазио под потпуном контролом Синдиката, Социјалдемократа и Зелених донео је мудру и далековиду одлуку: челичана не само да је скупа и све мање рентабилна, већ представља и велику еколошку опасност и зато је под хитно треба продати. Тако је, нешто касније, и учињено. Купац је била Уганда чији је председ-

подједнакој мери склони и Демократе и Републиканци враћа се, међутим, последњих година Америци као бумеранг. Играјући дословно по правилима **made in USA**, нови привредни цин – Кина, засипа Америку и остатак света својим производима од којих многи не задовољавају ни елементарне здравствене и технолошке стандарде.

Тако је “правда задовољена” – јес’ да **“Rothmans”** и **“Marlboro”** изазивају рак плућа негде далеко –

Од Ниша до Владивостока – али се зато и америчке бебе трују играчкама премазаним оловом **“made in China”**.

Најзад смо сви “у истом чамцу”. Трулом и црвоточном.

Крај историје или крај планете

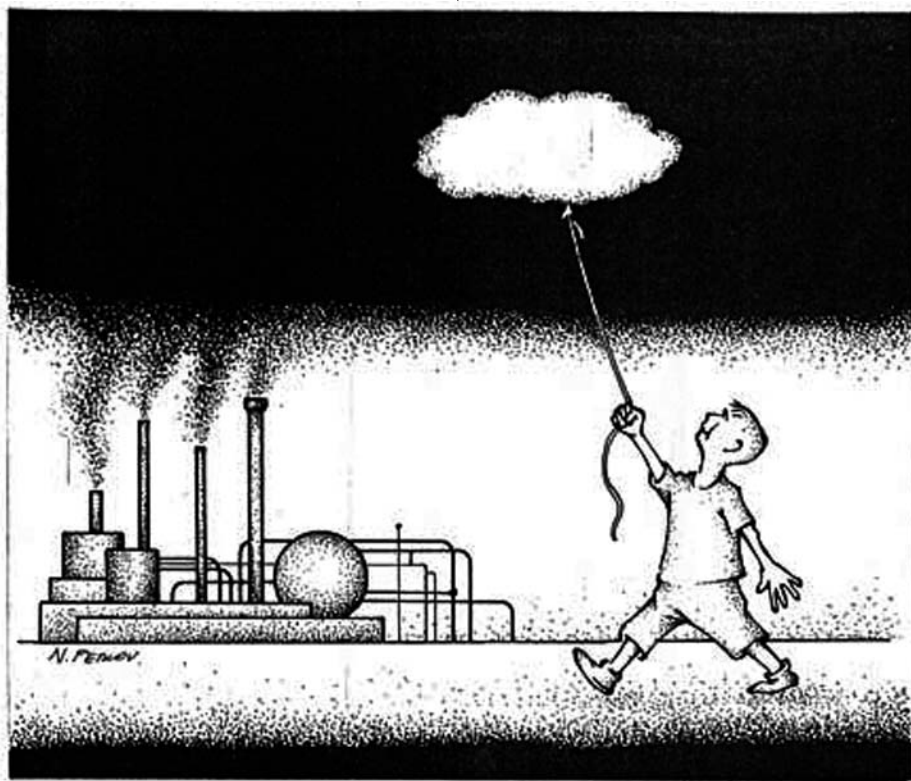
Мада несклон теоријама завере (а ипак, Србин) често размишљам о начину на који је дошло до колапса комунизма у Совјетском Савезу и о муњевитој метаморфози Кине у ово што је данас и увек себи постављам једно исто питање: Како је дошло до тога да ни у Кини ни у Русији не триумфује просвећени систем једног Улофа Палмеа или Франсоа Митерана већ ово што имамо данас – брутални рани капитализам по угледу на Америку с почетка прошлог века у коме владају политичко-тајкунске олигархије, зачињен приде и типично азијатским презиром према појединцу, његовој судбини и квалитету живота.

Је ли ово заиста “крај историје” како је тврдио Фукујама или нешто још горе. И, има ли наде?

Ако је има, ја је не видим ни у Европи, ни овде. У Евро-Азији још мање. Једино светло које се још назире је Латинска Америка, континент који је у подједнакој мери жртва и економске и политичке и еколошке репресије са Севера. Континент на коме је можда још увек могуће рађање неке нове друштвене синтезе где ће економски развој бити у хармонији са амбијентом у коме живимо.

То, наравно, не треба очекивати ни од Кастра, ни од Чавеза ни од некаквих будућих екстремиста леве провинијенције. Али, ко зна. Можда тај Лула, у Бразилу.. Или је могућ некакав нов политички покрет у Мексику који је изблиза имао прилике да осети и оно најбоље и најгоре што му је сервирано из корпоративистичког царства са оне стране Рио Гранде.

Најзад, не зову ли Јужну Америку и данас Зеленим Континентом? Има ту нечег. **Verde, te chiero, verde.** Брод на мору, а коњ у планини.

блем је системске природе, а CNN је део система најмоћније земље на планети. Земље која верује да је центар света и да тај свет једино она може спасити и усрећити чак и онда кад га је у беду и невољу сама увалила. И то је тако и ту помоћи нема, па зато она права, дубинска и бескомпромисна анализа, изостаје.

Бумеранг глобализма

Моје прве недоумице у вези настајања еколошког покрета везане су за Европу с краја седамдесетих година. Сећам се да сам у то време, а на ту тему, направио читаву серију репортажа за Радио Београд. Посебно сам био задовољан интервјуом са госпођом Петром Кели једним од оснивача покрета “Зелених” који ће касније прерастати у странку и ући у коалициону владу са Социјалдемократама.

Некако у исто време, стицајем околности, правио сам и репортажу о улози једног од Радничких Савета челичана у Рурској Области у давању стручног мишљења прили-

ник Јовери Мусавени био веома поносан на своја социјалдемократска убеђења и своје пријатељство са западнонемачким “друговима”.

Но било како било, историјска је чињеница да су Немачка, Шведска и Канада (стварање **Greenpeace**-а овде, у Ванкуверу) биле претходница у формирању еколошке свести и доношењу читавог сета закона о очувању природне средине које ће време потврдити као значајну тековину савремене цивилизације.

Са Америком је ишло нешто спорије, али у понечем и много радикалније. Застареле америчке челичане (без асистенције икаквих “радничких савета”) продаване су Јужној Кореји и осталим “азијским привредним тигровима” у настајању, а слично је било и са осталим прљавим технологијама или индустријским производима за које је доказано да су штетни по здравље (цигарете, производи од азбеста и слично).

Инсистирање на глобализму и слободној трговини чему су били у

subscription - уредилаца

Прешиљајте се на листу КИШОБРАН и прилажете чек у вредности \$36.00 (12 бројева - 12 issues)

IME (NAME): _____ DATUM (DATE): _____
 АДРЕСА (ADDRESS): _____
 TEL /FAX: _____
 E-MAIL: _____ ПОТПИС (SIGNATURE): _____

Make cheque or money order payable to: KISOBRAN

КИШОБРАН
НАЈЗАПАДНИЈЕ СРПСКЕ НОВИНЕ

Поштом
овај лист,
поштом
на пошту адресу,
и следећих
дванаест бројева
КИШОБРАН-а баш
стиже поштом.